Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro zahraniční věci

2023/2086(INI)

20.9.2023

STANOVISKO

Výboru pro zahraniční věci

pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

k probíhajícím jednáním o dohodě o postavení jednotek, pokud jde o operativní činnosti Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) v Senegalu
(2023/2086(INI))

Zpravodaj: Jan-Christoph Oetjen

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro zahraniční věci vyzývá Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. bere na vědomí jednání mezi EU a Senegalem o uzavření dohody o postavení jednotek, která umožní rozmístit v Senegalu jednotky Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex); konstatuje, že senegalská vláda se zdráhá dohodu o postavení jednotek podepsat; konstatuje, že dohodu o postavení jednotek lze uzavřít pouze pod podmínkou, že bude, a to i během operací, přísně dodržovat ochranu lidských práv a osobních údajů, zásadu nenavracení, zákaz svévolného zadržování a zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, jak je zakotveno v čl. 73 odst. 2 nařízení (EU) 2019/1896[1]; trvá na tom, aby byla do dohody začleněna jasná doložka o lidských právech a záruky odpovědnosti v Senegalu a ustanovení o podávání zpráv o porušování lidských práv agenturou Frontex v souvislosti se všemi činnostmi v oblasti migrace a azylu, které v Senegalu provozuje;

2. vyzývá k tomu, aby byl do všech misí agentury Frontex začleněn odpovídající mechanismus monitorování lidských práv v rámci její činnosti, a to prostřednictvím nasazení osob z agentury Frontex pověřených sledováním základních práv ve třetích zemích a jasného závazku k transparentnosti a sdílení informací o činnostech této agentury;

3. vyzývá Komisi, aby před uzavřením jednání se Senegalem důkladně a nezávisle posoudila situaci v oblasti lidských práv v této zemi, pokud jde o zacházení s migranty a uprchlíky a příslušné oblasti, na něž se vztahuje dohoda o postavení jednotek, s cílem plně posoudit dopad případné spolupráce a vyjednat nezbytné záruky;

4. zdůrazňuje, že zahájení operativních činností agentury Frontex v rámci dohody o postavení jednotek by mělo plně respektovat, prosazovat a posilovat lidská práva a hodnoty EU, a to i pokud jde o ochranu osobních údajů, zásadu nenavracení, zákaz svévolného zadržování a zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání; domnívá se, že tento aspekt by měl být začleněn do každé dohody o postavení jednotek, která zajišťuje operace agentury Frontex ve třetích zemích;

5. domnívá se, že je nezbytné, aby zaměstnanci agentury Frontex, kteří v souvislosti se svou činnosti v Senegalu získali imunitu, i nadále nesli odpovědnost podle právních předpisů EU nebo členských států; vyzývá výkonného ředitele, aby přijal pokyny týkající se povinného zbavení vyslaného personálu imunity, v nichž upřesní, jak budou vyřizovány žádosti orgánů třetích zemí, a zakotví významnou úlohu úředníka pro otázky základních práv; domnívá se, že zaměstnanci agentury Frontex by se měli nejen vyvarovat spoluúčasti na porušování lidských práv ze strany senegalských bezpečnostních sil, ale měli by tyto kroky aktivně odsuzovat; vyzývá k vytvoření jasného, rychlého a účinného mechanismu s cílem zajistit odpovědnost zaměstnanců agentury Frontex v jejich domovské zemi;

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráži a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624 (Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1).

6. vyzývá k tomu, aby byly zaměstnancům agentury Frontex vyslaným do Senegalu a senegalské pohraniční stráži poskytnuty jasné pokyny, vypracované po konzultaci s odborníky a organizacemi občanské společnosti, a odborná příprava týkající se regionální a senegalské situace v oblasti lidských práv a právního rámce, v souladu s nímž pracují, což zahrnuje mezinárodních právní předpisy v oblasti lidských práv a humanitární právní předpisy a normy;

7. vyzývá EU, aby pomohla senegalským orgánům posílit jejich kapacity pro odbornou přípravu a vzdělávání senegalských státních úředníků pověřených vyřizováním žádostí o azyl a stížností žadatelů o azyl;

8. vyzývá k důslednému, pravidelnému a transparentnímu podávání zpráv o činnostech agentury Frontex prováděných v Senegalu podle případné dohody o postavení jednotek se zaměřením na dodržování lidských práv a na situaci související s lidskými právy;

9. domnívá se, že vnitrostátní orgány a instituce působící v oblasti lidských práv musí mít přístup ke všem informacím, které považují za nezbytné ke kontrole dopadu této dohody o postavení jednotek na řízení migrace v Senegalu a ke kontrole postupů senegalských bezpečnostních sil při řízení migrace, jakož i rizik a důsledků v oblasti lidských práv;

10. bere na vědomí úsilí, které senegalské orgány vyvíjejí při přijímání migrantů a uprchlíků v regionu a vyřizování jejich žádostí; poukazuje na opakované případy vytlačování migrantů a uprchlíků z mauritánských a malijských hranic do Senegalu a tyto praktiky odsuzuje; opakuje a zdůrazňuje, že agentura Frontex by se neměla podílet na žádné formě vytlačování; vyzývá EU, aby i nadále Senegal podporovala při poskytování odpovídající ochrany migrantům a uprchlíkům, kteří zemí projíždějí, a pomáhala mu budovat kapacity a posilovat azylové řízení; vyzývá k tomu, aby byl v případě uzavření dohody o postavení jednotek vytvořen mechanismus, který by zajistil účinnou právní ochranu pro osoby dotčené opatřeními agentury Frontex;

11. vyzývá k vytvoření spolehlivého a účinného mechanismu pro podávání a vyřizování stížností, který bude nezávislý a snadno přístupný veřejnosti, a mechanismu pro hlášení incidentů v souvislosti s činnostmi agentury Frontex; domnívá se, že tento mechanismus pro hlášení incidentů by měl zaručit anonymitu a důvěrnost jednotlivců, kteří podávají zprávy o činnostech agentury Frontex, jež jsou v rozporu s mezinárodním humanitárním právem nebo lidskými právy;

12. vyzývá EU a senegalské orgány, aby při přípravě dohody o postavení jednotek umožnily inkluzivní, konstruktivní a transparentní dialog; v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité, aby se EU zapojila do pravidelného dialogu s místními organizacemi na ochranu lidských práv a dalšími nevládními organizacemi o situaci v oblasti lidských práv v zemi;

13. je toho názoru, že nasazení personálu agentury Frontex do Senegalu a provádění operativních činností s místními a regionálními bezpečnostními silami lze uskutečnit pouze tehdy, bude-li možné zajistit migrantům a žadatelům o azyl odpovídající ochranu lidských práv v průběhu celého procesu jejich žádosti nebo návratu;

14. domnívá se, že v případě soustavného a závažného porušování lidských práv podle norem Mezinárodního trestního soudu by EU a Frontex měly svou činnost v oblasti

migrace a azylu prováděnou ve spolupráci se senegalskými orgány podle dohody o postavení jednotek pozastavit;

15. trvá na tom, aby byla rozvojová pomoc ze strany EU a jejích členských států poskytována zcela transparentně a pod parlamentní kontrolou;

16. vyzývá Komisi, aby podporovala místní organizace občanské společnosti, které chrání a prosazují práva migrantů, jakož i ty, které monitorují spolupráci senegalských orgánů s agenturou Frontex;

17. vyzývá Komisi, aby zajistila, že uzavření této dohody o postavení jednotek se Senegalem a činnost, kterou agentura Frontex v této zemi rozvíjí, nebudou lidem bránit v uplatňování práva na svobodu pohybu zaručeného Smlouvou o Hospodářském společenství států západní Afriky, která stanoví dlouhodobé vytvoření zóny volného pohybu zboží, kapitálu a osob;

18. vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily bezpečné a legální cesty pro migranty a uprchlíky, kteří v Senegalu žijí nebo jím projíždějí a hledají lepší život v EU.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	20.9.2023
Výsledek konečného hlasování	+: 29 –: 5 0: 23
Členové přítomní při konečném hlasování	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemec, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Vladimír Bilčík, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtsos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

29	+
PPE	Željana Zovko
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtsos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemec, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Thomas Waitz

5	-
ID	Anna Bonfrisco, Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou

23	0
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez
The Left	Marisa Matias, Manu Pineda, Mick Wallace

Význam zkratek:
+ : pro
- : proti
0 : zdrželi se